

[Axel Dam.]

den Tilføjelse: dog saaledes, at Ansvarsfølelsen ikke svækkes.

Skønt Venstre altsaa ikke har noget Princip om Forholdet mellem Forbrydelse og Straf og derfor anbefaler, at man skal bøje sig for Moden paa dette Omraade, dæmrer der dog en Forstaaelse af, at Moden for Tiden ikke er gunstig for Ansvarsfølelsens Opretholdelse, men hvorledes Svækkelsen af Ansvarsfølelsen skal forebygges, siges der intet om. Derimod: siges der, at der bør fastsættes strengere Straf for Forbrydelse mod Kvinder end mod Mænd. Da der intet siges om, at saadan skærpet Straf kun skal anvendes over for mandlige Forbrydere, kommer man til det pudsige Resultat, at f. Eks. Slagsmaal mellem Kvinder skal straffes haardere end Slagsmaal mellem Mænd, og at en Kvinde skal straffes haardere, naar hendes Forbrydelse gaar ud over en Medsøster, end naar den gaar ud over en Mand, et ejendommeligt Brud paa Princippet om Mænds og Kvinders Ligestilling over for Loven. Af virkelige Retfærdighedskrav indeholder Venstres Program Kravet om Forsørgelses- og Opdragelsespligt over for Børn født uden for Ægteskab, et Spørgsmaal, som kommer paa Dagsordenen i denne Samling. Endelig kræver man Indførelse af Berigtigelsespligt i Presselovgivningen, hvad forhaabentlig ogsaa snart kommer til Forhandling.

Det radikale Venstres Program har til Maal Folkets politiske, økonomiske og aandelige Frigørelse paa Grundlag af Retsprincippet. Det er dog først kommet paa Sønderborgprogrammet fra 1922. Paa det oprindelige Odenseprogram fra 1905 og Arbejdsprogrammet af 1916 nævnes intet om noget Retsprincip. Der har f. Eks. Skattepaaligningen til Maal at formindske den økonomiske Ulighed. Først i 1922 suppleres dette Krav med, at den sociale Uretfærdighed skal bekæmpes, hvad der ikke er ganske det samme som økonomisk Ulighed. Det ligner i det hele saa meget Retsforbundets Program, at man fra radikal Side har villet beskyldt os for Plagiat, skønt Retsforbundets Program blev vedtaget den 6. Juni 1920 paa et Møde i Odense. Aars-tallet 1925 paa vort officielle Program betyder kun, at Retsforbundet som politisk Parti godkendte de Programpunkter, hvorpaa Retsforbundet som politisk Oplysningsforening var stiftet, og indførte i Programmet blot en mere systematisk Inddeling af Stoffet, ingen Realitetsændring. Retsprincippet kom altsaa først ind paa det radikale Program, efter at Retsforbundet havde

slaaet til Lyd for det. Men for øvrigt maa Det radikale Parti saa inderlig gerne have fundet paa det uafhængigt af os, naar bare de vil bruge deres politiske Indflydelse til at gennemføre det i Stedet for som hidtil at svigte det.

Ligesom Socialdemokratiet vil Det radikale Parti afskaffe de to Onder: den tvungne Værnepligt og Landstinget. Det kræver det ubetingede Folkestyre, der helt og udelte lægger Magten og Ansvarret hos Folkets Flertal, uhindret af Enkeltmand eller Mindretal. Den Trusel om Flertalsdespoti, der kan ligge heri, mildnes ved den senere Bestemmelse i Programmet, at Valgordningen skal sikre enhver politisk Retning Repræsentation i Forhold til dens Vælgertal. Det indrømmes altsaa, at den nuværende Valgordning ikke opfylder dette Krav i Grundlovens § 32, men det eneste Udkast til en ny Valgordning, man har hørt om fra radikal Side, nemlig fra det ærede Medlem Hr. Rager, gaar rigtignok netop ud paa at fornægte dette Retfærdighedskrav, for, som det hedder, at fremskaffe det, man kalder et regeringsdygtigt Flertal, det vil sige et Flertal i Rigsdagen, hvortil der ikke svarer eller i hvert Fald ikke behøver at svare noget Flertal i Befolkningen. Men er et saadant Snyderi, hvorved baade Grundloven og Retfærdigheden krænkes, virkelig ønskeligt, selv om man gaar ud fra et Nytte- eller Velfærdshensyn i Stedet for et Retfærdighedshensyn, som det jo er absolut uforeneligt med? Er det ønskeligt, at Folket bliver regeret og paatvunget Love af et faktisk Mindretal, som gennem bevidst Forfalskning af Valgretten udnævner sig selv til Flertal? Sundt tænkende Mennesker, der ikke lider af parlamentarisk Delirium, vil mene og med gode Grund kunne forsvare den Mening, at Love, som ikke kan vinde Flertal i en lovgivende Forsamling, der efter fri Valgret er en tro Afspejling af hele Folket, altid vil vise sig at være Klasselove, som aldeles ikke bør vedtages, men som Folket i dets Helhed er bedst tjent med at faa hindret Vedtagelsen af. Kun rene Særinteresser eller Partiinteresser, aldrig almene Rets- eller Velfærdsinteresser vil have noget at befrygte af en retfærdig Valglov. Men derfor vil ogsaa kun et Parti, der er ganske blottet for Særinteresser og Klassepræg, være Tilhænger af en retfærdig Valglov, der sikrer, at ingen Stemme gaar til Spilde, og at alle Anskuelser repræsenteres i nøjagtigt Forhold til deres Tilhængeres Antal. Dog jo, et Parti, der føler sig sikkert paa at opnaa absolut Flertal, vil ogsaa kunne tillade sig denne Hyldest til Retfær-